

**UCHWAŁA NR IV/22/18
RADY GMINY ŚWIESZYNO**

z dnia 21 grudnia 2018 r.

w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Na podstawie art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r poz. 998 z późn. zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku.

Przewodniczący Rady
Gminy

Bogdan Koryga

1. WPROWADZENIE

Rodzina jako podstawowa grupa społeczna spełnia istotne funkcje w społeczeństwie, zaspokajając zarazem potrzeby psychiczne, emocjonalnie i społeczne swoich członków. Wypełnia zatem dwojakiego rodzaju zadania: wobec społeczeństwa i wobec jednostek wchodzących w jej skład. Rodzina kształtuje osobowość człowieka, jego system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest zatem czynnikiem regulującym proces socjalizacji, czyli proces, dzięki któremu dziecko staje się człowiekiem dorosłym, osobą przygotowaną do uczestnictwa w społeczeństwie. Niewątpliwie rodzice mają największy wpływ na kształtowanie się osobowości, rozwój fizyczny i psychiczny dziecka. Dom rodzinny jest pierwszym i nadrzędnym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, które dla swojego prawidłowego rozwoju potrzebuje zapewnienia miłości, poczucia bezpieczeństwa i zaspokojenia jego potrzeb. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest źródłem pozytywnych wzorców zachowania, przekazuje wartości kulturowe, obyczajowe i społeczne. Rodzina kształtuje stosunek do świata, do innych ludzi oraz do siebie. Tymczasem rodzina ewoluuje, znajdując się pod wpływem głębokich przemian społecznych i kulturowych, wyrastają przed nią zagrożenia cywilizacyjne i wyzwania współczesnego stylu życia. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Zjawiska te niejednokrotnie stają się przyczyną częściowej lub całkowitej dysfunkcji rodzin. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Zauważono, że system pomocy rodzinie i dziecku w pierwszej kolejności powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład rodziny. W pracy z rodziną należy koncentrować się na poprawie funkcjonowania całej rodziny. Wspieranie rodziny należy zacząć jak najwcześniej. Najlepszym miejscem do kontaktów z rodziną jest ich dom.

Jednym z rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest zatrudnienie asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty

przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą oczywiście dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w Gminie Świeszyno opracowano w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2018r., poz. 998) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

2. Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeszynie

Świeszyno jest gminą wiejską o powierzchni 132,56 km².

Dane o sytuacji demograficznej

Liczba ludności	2015	2016	2017
Ogółem	6 832	6 924	7 004
Wiek 0-17 Kobiety / Mężczyźni	1333 635 / 698	1331 636 / 695	1339 634 / 705
Wiek 18-59 Kobiety / Mężczyźni	4633 2227 / 2406	4662 2230 / 2432	4675 2242 / 2433
Wiek 60 lat i więcej Kobiety / Mężczyźni 65 lat i więcej	866 607 / 259	931 652 / 279	990 677 / 313

Dane UG Świeszyno- z rejestru mieszkańców gminy

Liczba ludności Gminy Świeszyno w 2017r. w stosunku do 2015r. zwiększyła się o 172 osoby. Spowodowane jest to między innym osiedlaniem się mieszkańców z pobliskiego Koszalina na teren gminy z uwagi na jej atrakcyjne położenie. Jak wynika z powyższej tabeli, w analogicznym okresie, osób w wieku przedprodukcyjnym jest więcej o 6 osób, w wieku produkcyjnym więcej o 42 osoby, a najbardziej wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym bo o 124 osoby. Analiza powyższych danych wskazuje, że zwiększa się systematycznie liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Liczba bezrobotnych mieszkańców gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie

Osoby bezrobotne	2015	2016	2017
Ogółem w tym:	430	357	282
Osoby bezrobotne długotrwale	224	184	155
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	105	89	73

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie w 2017r. w stosunku do 2015r. zmniejszyła się o 148 osób. W analogicznym okresie zmniejszyła się o 69 liczba osób długotrwale pozostających bez zatrudnienia, oraz o 32 osoby z prawem do zasiłku.

Z analizy danych wynika, że w kolejnych latach liczba osób bezrobotnych systematycznie zmniejsza się.

Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Liczba mieszkańców Gminy Świeszyno	6832	6924	7004
Liczba osób bezrobotnych	430	357	282
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Świeszyno	1333	1331	1339
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	243	224	212
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	25	12	10
Liczba rodzin otrzymujących zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	298	304	307
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	48	43	36
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego 500+	0	640	639
Liczba pracowników socjalnych	4	4	4
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	7	7	5
Wydane Karty Dużej Rodziny	106	23	56
Ilość założonych „Niebieskich Kart”	4	7	9
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Świeszyno umieszczonych w pieczy zastępczej	9	1	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeszynie

Od roku 2015 obserwuje się spadek ogólnej liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej GOPS Świeszyno. Związane jest to zasadniczo z poprawą sytuacji na rynku pracy, a co za tym idzie, wzrostem dochodów mieszkańców Gminy Świeszyno. W latach 2015-2017 było zatrudnionych czterech pracowników socjalnych i jeden asystent rodziny. Liczba zawieranych kontraktów socjalnych również maleje, coraz mniej rodzin wymaga pomocy i wsparcia.

Program kierowany do rodzin, to również Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżek mogą udzielać nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Od 2015-2017 wydano łącznie 185 Kart Dużej Rodziny. Zespół Interdyscyplinarny w Świeszynie został powołany w dniu 15 kwietnia 2011r. na podstawie ustawy z dnia 10 czerwca 2010r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W 2015r. odbyło się 5 spotkań Zespołu oraz 16 spotkań grup roboczych, założone zostały 4 kolejne procedury „Niebieskie Karty”. Trzy procedury z 2014r. były kontynuowane w 2015r. W sumie Zespół Interdyscyplinarny prowadził 7 procedur. Zakończono z powodu braku zasadności 2 procedury, 4 – ustanie przemocy. Osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w większości są mężczyźni, wszystkie procedury wszczęte były przez policję.

W 2016r. odbyło się 9 spotkań Zespołu oraz 13 spotkań grup roboczych. Jedna przemocy byli mężczyźni i jedna kobieta. Zakończono 4 procedury, 1- brak zasadności, 3 – ustanie przemocy w rodzinie. W 2017 roku odbyło się 10 spotkań Zespołu oraz 36 spotkań grupy roboczej. Zakończono 6 procedur z powodu braku zasadności - 1, ustania przemocy w rodzinie -5. Jedna procedura założona przez oświatę, reszta przez policję. W większości przypadków podejrzanymi o stosowanie przemocy byli mężczyźni. Wzrasta liczba zakładanych „Niebieskich Kart” może być to spowodowane większą świadomością na skutek rozpowszechnionych kampanii społecznych odnośnie reagowania na przemoc. Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. W gminie Świeszyno na dzień 31 października 2018r. funkcjonuje 12 rodzin zastępczych, w których przebywa 19 dzieci z naszej i innych gmin. W roku 2015 umieszczonych było 9 dzieci, w 2016r. 1, a w 2017r. 3 dzieci z terenu gminy Świeszyno w rodzinach zastępczych. Ośrodek pomocy prowadzi pracę socjalną z rodzinami tych dzieci pod kątem ich powrotu do rodzin biologicznych.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
o liczbie osób w rodzinie 1	93	91	91	93	91	91
2	48	49	40	96	98	80
3	47	36	27	141	108	81
4	42	38	44	168	152	176
5	12	13	12	60	65	60
6 i więcej	17	12	11	116	81	75
rodziny z dziećmi ogółem	108	102	93	391	371	354
o liczbie dzieci 1	48	39	26	134	100	69
2	44	44	48	171	169	183
3	9	12	12	44	59	59
4	6	7	7	35	43	43
5	1	0	0	7	0	0
6	0	0	0	0	0	0
7 i więcej	0	0	0	0	0	0
rodziny niepełne ogółem	44	41	30	138	121	92
o liczbie dzieci 1	26	23	15	66	52	35
2	14	12	10	51	38	31
3	1	4	3	4	19	14
4 i więcej	3	2	2	17	12	12

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeszynie

W roku 2015 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy społecznej 108 (z czego 44 rodzin niepełnych), 2016 – 102 (41 – rodziny niepełne), 2017 – 93 (30 - rodzin niepełnych) rodzinom z dziećmi. Najwięcej wśród rodzin objętych wsparciem, bo aż 48 w 2017r. wychowywało dwójkę dzieci. W tym samym roku w 26 rodzinach wychowywało się jedno dziecko, na kolejnym miejscu 12 rodzin wychowywało troje dzieci. Obserwuje się wyraźny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, znacznie poprawiła się sytuacja rodzin otrzymujących świadczenia wychowawcze 500+.

Wydatki na świadczenia rodzinne finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa oraz liczba świadczeń

Lp	Rodzaj świadczenia	2015		2016		2017	
		Ilość świadczeń	kwota	Ilość świadczeń	kwota	Ilość świadczeń	kwota
1.	Zasiłki rodzinne	4077	41.0098,00	4455	493.628,00	4297	496.681,00
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	1722	196.611,00	1755	229.778,00	1613	229.313,00
3.	Zasiłki pielęgnacyjne	1485	227.205,00	1475	225.675,00	1429	218.637,00
4.	Świadczenia pielęgnacyjne	255	305.360,00	238	308.750,00	228	318.015,00
5.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	18	9.360,00	31	16.120,00	25	12.098,00
6.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	41	41.000,00	57	57.000,00	44	44.000,00
7.	Fundusz alimentacyjny	711	280.727,00	679	272.400,00	599	246.020,00
8.	Świadczenie rodzicielskie	0	0	174	162.781,00	253	227.725,00
9.	Świadczenie wychowawcze 500+	0	0	6338	3 219.971,68	8339	4 238.000,00

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeszynie

Jak wynika z tabeli, rok 2016 był pierwszym rokiem, w którym wzrosła liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny i świadczenia rodzinne (zasiłek rodzinny z dodatkami, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie, świadczenia opiekuńcze). Analiza wskazuje, że wraz z wejściem w życie ustawy o świadczeniach wychowawczych, wzrosła liczba osób pobierających

zasiłek rodzinny. Wiąże się to głównie z faktem, iż niektóre rodziny wnioskujące o ustalenie prawa o przyznanie świadczenia wychowawczego równocześnie po raz pierwszy zawnioskowały o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego. Ponadto, w styczniu 2016 r. wprowadzono zasadę „złotówka za złotówkę”, zgodnie z którą, w przypadku przekroczenia kryterium uprawniającego do świadczeń, łączna kwota zasiłków przysługujących danej rodzinie jest stopniowo obniżana o kwotę przekroczenia kryterium dochodowego rodziny, co rozszerzyło również grono odbiorców świadczeń rodzinnych. W 2016r. wzrosła liczba rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, co świadczy o wroście diety. Zauważalny jest spadek na przestrzeni ostatnich kilku lat wypłacanych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego na podstawie przepisów „Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów”, co związane jest ze wzrostem zamożności rodzin i niezmiennym kryterium dochodowym. Od 2016 r. funkcjonują także dwa nowe rodzaje świadczeń: świadczenie wychowawcze wypłacane w ramach Programu Rodzina 500+ oraz świadczenie rodzicielskie, które przysługuje matką, które urodziły dziecko, nieuprawnionym do zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego (bezrobotni, studenci oraz osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych). Budżety domowe rodzin dość poważnie zasilają świadczenia wychowawcze 500+ wypłacane na każde drugie i kolejne dziecko lub również na pierwsze dziecko w przypadku spełnienia kryterium dochodowego.

Przyczyny trudnych sytuacji życiowych rodzin korzystających z pomocy ze względu na:

Wyszczególnienie	Liczba rodzin w 2015r.	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin w 2016r.	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin w 2017r.	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	229	588	220	530	201	505
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	23	98	24	107	30	144
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezrobocie	200	531	175	435	150	378
Bezdomność	9	9	5	9	7	8
Niepełnosprawność	39	74	38	68	53	96
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	2	10	0	0	2	7
Alkoholizm	12	21	9	13	13	21
Narkomania	1	1	0	0	0	0
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	47	96	54	96	61	102
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ogółem,	41	149	37	132	34	118
w tym rodziny niepełne;	32	99	29	91	27	85
wielodzietne	8	46	8	46	7	36
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	9	9	5	9	7	11

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeszynie

Dominującymi problemami przyczyniającymi się do trudnej sytuacji życiowej w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest ubóstwo oraz bezrobocie. Zaznaczyć należy jednak, że w ostatnich 3 latach nastąpił spadek liczby rodzin objętych społecznym wsparciem z obu tych powodów. Kolejnym powodem przyznawania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność, w latach 2015-2017 odnotowujemy wyraźny wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy z tych powodów. Spadek od roku 2015 odnotowuje liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, co można wiązać m.in. z działaniami podejmowanymi przez gminę w zakresie szeroko pojętego wspierania rodzin. Ważnymi formami wsparcia osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej są praca socjalna i asysta rodzinna. W tym miejscu warto podkreślić, że sytuacja finansowa rodzin korzystających z pomocy społecznej w rzeczywistości jest lepsza niż wskazywałyby dochody ustalane do korzystania ze świadczeń. Zgodnie bowiem z art. 8 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej do dochodu rodziny ubiegającej się o świadczenie pieniężne z pomocy społecznej nie wlicza się m.in. świadczenia wychowawczego oraz pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów.

Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum w gminie Świeszyno

Szkoła	liczba dzieci na dzień 30.09.2015r.	liczba dzieci na dzień 30.09.2016r	liczba dzieci na dzień 30.09.2017r
Szkoła Podstawowa w Dunowie	78	78	79
Szkoła Podstawowa im. W. Szymborskiej w Konikowie	193	193	180
Szkoła Podstawowa im. kpt. pil. S. Bartosika w Zegrzu Pom.	107	107	115
Szkoła Podstawowa im. 27 WDPK w Świeszynie	0	0	64
Przedszkole Gminne w Świeszynie	44	50	42
Gimnazjum	126	125	72

Dane Zespołu Oświaty Samorządowej

Dzieci objęte pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przedstawia się następująco: w roku 2015 programem objęto 132 dzieci, w 2016 roku objętych było 122 dzieci a w 2017 roku 118 dzieci. Ilość dzieci dożywianych w szkołach gminnych maleje. Stypendia szkolne o charakterze socjalnym przyznano 71 dzieci w 2015r., 76 dzieci w 2016r. a w 2017r. dla 51 dzieci.

Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny

2015 rok			2016 rok			2017 rok		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
14	64	40	14	63	41	8	34	20

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeszynie

Asysta rodzinna jest formą wsparcia skierowaną zarówno do rodzin przeżywających trudności w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak również do rodzin, z których wskutek bezradności w tej sferze, dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Realizatorem zadań w zakresie wspierania rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w strukturze którego funkcjonuje Zespół ds. Asysty Rodzinnej. Rodziny, z którymi w latach 2015-2017 pracował asystent rodziny, to w zdecydowanej większości rodziny wychowujące dzieci, jednakże mające trudności w prawidłowym sprawowaniu władzy rodzicielskiej, przy tym wyrażające chęć poprawy swojej sytuacji oraz podniesienia kompetencji rodzicielskich. Kolejną grupą są rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, które również dobrowolnie zdecydowały się na asystę rodzinną w celu podjęcia działań na rzecz powrotu dzieci po ich opiekę. W 2015 roku asystent rodziny zapewnił wsparcie 14 rodzinom z dziećmi przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze. Z 4 rodzinami zakończył współpracę ze względu na osiągnięcie celów zawartych w planie pracy z rodziną. W pieczy zastępczej przebywało 25 dzieci, wydatki poniesione przez gminę wyniosły 108.936,70 zł.

W 2016 roku wspierał również 14 rodzin, opracował 5 planów pracy z rodziną (opracowanie i realizacja we współpracy z jej członkami oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym), z 7 rodzinami zakończył współpracę z 4 rodzinami ze względu na osiągnięcie celów zawartych w planie pracy z rodziną, z 2 rodzinami ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę oraz 1 rodziną ze względu na zmianę miejsca zamieszkania. W pieczy zastępczej przebywało 25 dzieci, wydatki poniesione przez gminę wyniosły 94.177,58 zł.

W 2017 roku asystent rodziny wspierał 8 rodzin, opracował 1 plan pracy z rodziną, zakończono współpracę z 2 rodzinami ze względu na osiągnięcie celów zawartych w planie pracy. Praca asystenta z rodziną była realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez Sąd dzieci poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z biologicznymi rodzicami dzieci w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Asystent rodziny opracował 1 plan pracy wspólnie z rodziną i koordynatorem pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do rodziców biologicznych. W 2017 roku w pieczy zastępczej przebywało 20 dzieci, wydatki poniesione przez gminę wyniosły 120.004,18 zł. Liczba rodzin objętych asystą w ostatnich 3 latach spadła. Pracownicy socjalni i asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeszynie w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem złożonym i długofalowym. Efekty pracy w przeważającym stopniu zależą od

aktywności rodzin, otwarcia na otrzymane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem asystenta czy przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Rodziny wspierające

Poza Placówką Wsparcia i pracą asystenta rodziny, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przewiduje wspieranie rodzin przez tzw. rodziny wspierające. W oparciu o art. 29 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn.zm.) rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w: opiece i wychowaniu dziecka; prowadzeniu gospodarstwa domowego; kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii dyrektora ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy.

Na terenie gminy Świeszyno nie funkcjonuje dotychczas żadna rodzina wspierająca, Ośrodek Pomocy poszukiwał kandydatów na rodziny wspierające, ale żadna rodzina nie zgłosiła się. W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego, zgodnie z art. 18 w/w ustawy od 2018 r. funkcjonuje w dwóch miejscowościach - Świeszyno i Konikowo.

3. Adresaci Programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Świeszyno przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Działania podejmowane w ramach tego programu powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny, lub zapewniony szybki do niej powrót dla tych dzieci, które z uwagi na ich dobro okresowo musiały zostać umieszczone poza rodziną. Pracę z rodziną powinno się zacząć od pomocy w jej codziennych problemach. Należy pamiętać, że efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów. Praca ta powinna w szczególności: wspierać integrację rodziny, wzmacniać więzi uczuciowe w rodzinie, pomagać w integracji rodziny z otoczeniem, służyć odbudowaniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny, neutralizować patogenne oddziaływanie rodziny na dzieci, pomagać w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, • Funkcjonujące w Gminie instytucje z obszaru polityki społecznej: GOPS, Policja, wsparcie prawne, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze, • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników pomocy społecznej, • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży, • Spadek stopy bezrobocia, • Infrastruktura oświatowa, • Placówka Wsparcia Dziennego, • Otwartość na współpracę 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodziny) – dojazd do miasta, • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/nauczyciela, • Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, • Brak w środowisku „animatorów kultury”- osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież, • Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów, • Wycuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej- głównie finansowej i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów, • Niska aktywność społeczności lokalnej, • Brak systemowego wsparcia dzieci i młodzieży z zaburzeniami zachowania, • Brak dostosowanej oferty wsparcia i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, • Brak opieki żłobkowej, • Brak mieszkań komunalnych, socjalnych i chronionych w zasobach gminy, • Brak kandydatów na rodziny wspierające,
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartością jest rodzina, 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów • Zanik więzi i tradycji rodzinnych, • Wzrost kosztów utrzymania rodzin • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży,

<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodzinę z różnych form wsparcia, • Możliwość skorzystania przez mieszkańców Gminy Świeszyno ze wsparcia specjalistów w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, • Możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeszynie, • Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań, • Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin, • Rozwój wolontariatu, • Wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców, • Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu, • Wypalenie zawodowe pracowników, • Nieprecyzyjny przepływ informacji pomiędzy instytucjami zajmującymi się wsparciem rodziny, • Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie i edukację dzieci na Państwo i instytucje, • Mniejsze szanse rozwojowe dzieci, • Syndrom „dziedziczenia biedy” uzależnienie od otrzymywanej pomocy finansowej, nie podejmowanie własnych działań, brak inicjatywy, brak świadomości problemów, brak pracy na własnych zasobach i możliwościach, • Rosnące zapotrzebowanie na udzielanie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, • Łatwy dostęp do używek, • Złożoność problemów w rodzinie
---	---

4. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny : Wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźniki
Cel szczegółowy 1:			
Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.			
Diagnozowanie i monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzających potrzebę ubiegania się o pomoc.	2019 -2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.
Monitoring rodzin po zakończonej współpracy z asystentem rodziny			Ilość monitorowanych rodzin

Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	2019 -2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej
Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	2019-2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie	Ilość monitorowanych rodzin/dzieci
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	2019 -2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie Zespół Interdyscyplinarny w Świeszynie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób skierowanych na Komisję Liczba osób, które podjęły terapię Liczba założonych Niebieskich Kart, ilość spotkań grupy roboczej
Wzmocnienie współpracy z pedagogami i kuratorami oraz innymi specjalistami	2019-2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie Pedagodzy szkół Sąd Rejonowy w Koszalinie Zespół Interdyscyplinarny w Świeszynie	Liczba zorganizowanych spotkań

W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny.	2019 -2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie	Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.
Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych	2019-2011	Szkoły gminne Multimedialne Centrum Kultury „e-Eureka” Gminna Biblioteka w Świeszynie Filia w Niedalinie Placówka wsparcia dziennego	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych zajęciach Formy prowadzonych zajęć i tematyka
Zintegrowane wsparcie dla rodzin-doradztwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, prawne, usługi mediacji rodzinnych, psychoterapia	2019-2021	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalin Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie Szkoły Gminne	Liczba dzieci/rodzin korzystających z pomocy Forma udzielonej pomocy
Wspieranie rodziców w procesie wychowania, pedagogizacja	2019-2021	Placówki oświatowe	Ilość zebrań, spotkań, warsztatów, pogadanek
Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	2019-2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie	Ilość szkoleń Ilość kandydatów Ilość rodzin wspierających

Cel szczegółowy 2:			
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin			
Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi	2019-2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.
Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	2019-2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie	Liczba kobiet/rodzin
Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	2019-2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie	Liczba dzieci korzystających z posiłków.
Cel szczegółowy 3:			
Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej			
Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	2019-2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie	Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną.
Udział w Zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka	2019-2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie	Liczba spotkań

<p>Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.</p>	<p>2019-2021</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny w Świeszynie</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świeszynie</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>Placówka wsparcia dziennego</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie</p>	<p>Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.</p> <p>Liczba dzieci, które powróciły do rodziny</p>
<p>Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej</p>	<p>2019 -2021</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie</p>	<p>Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych</p> <p>Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.</p>
<p>Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.</p>	<p>2019-2021</p>	<p>Pracownicy socjalni</p> <p>Asystent rodziny</p>	<p>Liczba szkoleń i konferencji.</p>

5. Efekty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa funkcjonowania rodziny,

- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

6. Realizatorzy Programu

Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie przy udziale:

1. Urzędu Gminy Świeszyno;
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świeszynie;
3. Zespołu Interdyscyplinarnego w Świeszynie;
4. Placówek oświatowych z terenu Gminy Świeszyno;
5. Placówek Służby Zdrowia;
6. Posterunku Policji w Świeszynie;
7. Sądu Rejonowy – kuratorzy zawodowi i społeczni;
8. Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Koszalinie;
9. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie;
10. Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie;
11. Parafii z terenu gminy Świeszyno

7. Źródła Finansowania Programu

Finansowanie Gminnego programu wspierania rodziny w Świeszynie na lata 2019-2021 odbywać się będzie w ramach budżetu Gminy Świeszyno, dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych oraz zadań zleconych, programów rządowych państwa z zakresu wspierania rodziny, funduszy europejskich oraz innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

8. Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedkładane będzie Radzie Gminy Świeszyno roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.